

Paragraaf Financiering

Inleiding

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop gemeente Ermelo haar activiteiten en projecten financiert en haar liquiditeiten beheert.

Ambitie

Gemeente Ermelo streeft naar regie op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten resulterend in een optimale financiering (op korte en lange termijn) in geldstromen. Daarbij wordt geopereerd binnen de wettelijke en gemeentelijke vastgestelde kaders. Om de treasuryfunctie goed uit te voeren, wordt gekeken naar de meerjarige liquiditeitsontwikkeling van de gemeente en de renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt in Nederland. De treasuryfunctie wordt financieel risicomijdend uitgevoerd. Gemeente Ermelo geeft waar het kan invulling aan duurzaam (ethisch) bankieren. Op het gebied van reputatie en imago stelt gemeente Ermelo eisen aan de organisaties en instellingen, waarmee het zaken doet. Gemeente Ermelo stelt bij de treasuryfunctie bestuurlijke en ambtelijke integriteit voorop.

Doelstellingen

De doelstellingen van gemeente Ermelo op het gebied van treasury luiden: regie hebben op de gemeentelijke uitgaven en inkomsten, duurzaam toegang hebben tot de financiële markten, tijdig kunnen beschikken over voldoende financieringsmiddelen, beheersen van risico's, streven naar rente-optimalisatie en beperken van verwerkingskosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

Regelgeving

De Wet Financiering Decentrale Overheden is kader stellend voor de treasuryfunctie van gemeenten. Gemeenten worden verplicht tot een transparant en inzichtelijk lokaal treasurybeleid en -beheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het op 1 februari 2023 door de raad vastgestelde Treasurystatuut gemeente Ermelo 2023.

Ontwikkelingen

Marktontwikkelingen

Renteontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt zijn voor de gemeente belangrijk om te kunnen sturen op de financiële risico's. Deze ontwikkelingen, die van buiten komen, kunnen niet beïnvloed worden. De renteontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd door gebruik te maken van informatie van met name de Bank Nederlandse Gemeenten, het Schatkistbankieren en enkele andere banken.

De ECB heeft met een aantal renteaanpassingen de rente begin juni 2025 verlaagd tot 2%. De verwachting was dat de rente stabiel zal blijven op 2% in 2026. Mogelijk dat de onrustige geopolitieke ontwikkelingen invloed zal hebben op de rente- / marktontwikkelingen voor 2026 en verder. Medio april heeft de ECB de rente nog niet verhoogd. Als de geopolitieke onrust aanhoudt is het zeer waarschijnlijk dat de rente de komende tijd wel verhoogd zal worden. Dit eventuele effect wordt meegenomen in het eerstvolgende P&C document.

Aantrekken geld

Het rentebeleid van de ECB vertaalt zich naar de gemeente. De percentages voor het aantrekken van geld zitten een aantal tienden boven de ECB-rente. De renteontwikkelingen worden bepaald op basis van langlopende leningen met een looptijd van 20 jaar. Voor 2026 en verder wordt een rentepercentage verwacht van 3,50%.

Beleggen in Schatkist

De rentepercentages voor het schatkistbankieren bevinden zich ongeveer op hetzelfde niveau als de ECB-rente. Voor de lopende rekening in de Schatkist wordt een gemiddelde renteopbrengst verwacht van 2% in 2026 en verder.

Liquiditeit

Schatkistbankieren

Om de staatsschuld en beleggingsrisico's te beperken zijn decentrale overheden verplicht om hun overtollige geldmiddelen aan te houden in 's Rijks schatkist. Daarnaast mogen alleen leningen verstrekt worden aan medeoverheden. Het bedrag, dat Ermelo zelf mag aanhouden op haar eigen bankrekeningen, is maximaal gelijk aan het drempelbedrag schatkistbankieren.

Per kwartaal wordt het gemiddelde bedrag per dag aan geldmiddelen berekend. Het Rijk heeft voor het buiten de Schatkist aan te houden liquide middelen een normpercentage ingesteld. Het actuele percentage bedraagt 2% van het begrotingstotaal. Voor 2025 is het drempelbedrag voor Ermelo € 2.226.000. Dit is gelijk aan 2% van het totaal van de begrote lasten vóór bestemming, € 111.296.000. De tabel laat voor 2025 per kwartaal het gemiddelde bedrag op eigen bankrekeningen zien ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren en de ruimte daartussen.

De gemeente Ermelo heeft op de lopende rekening bij de BNG een plafond ingesteld van € 400.000. Aan het eind van elke dag wordt het saldo boven dit plafond automatisch afgeroomd naar de Schatkist. Wekelijks wordt aan de hand van de betalingen die gedaan moeten worden, ingeschat welk bedrag van de Schatkist teruggestort moet worden op de lopende rekening bij de BNG.

Drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)				
	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	111.296	111.296	111.296	111.296
Drempelbedrag volgens wet Fido, 2% van de begrote lasten op jaarbasis	2.226	2.226	2.226	2.226
Gemiddeld buiten 's Rijks schatkist aangehouden geldmiddelen	403	405	405	405
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag schatkistbankieren	1.823	1.821	1.821	1.821
Wordt voldaan aan de norm?	Ja	Ja	Ja	Ja

Financieringspositie

Gemeente Ermelo heeft de komende jaren een omvangrijk investeringsprogramma. Er worden forse investeringen gepland in onderwijshuisvesting. De reservepositie van Ermelo neemt langzaam af, waardoor de solvabiliteitspositie ook afneemt. Voor de financiering van de investeringen is Ermelo aangewezen op externe financiering. Tijdelijk overtollige financieringsmiddelen worden in de Rijks Schatkist gestald.

Tabel Financieringspositie 2025 (bedragen x € 1.000)		
Ultimo boekjaar	2025	2024
Financieringsbehoefte		
Boekwaarde vaste activa	129.121	119.523
Vorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	600	1.683
Vorderingen	11.495	9.193
Totaal Financieringsbehoefte	141.216	130.399
Financieringsmiddelen		
Reserves	80.800	72.930
Voorzieningen	18.407	16.853
Waarborgsommen en aangegane langlopende leningen	55.001	59.501
Totaal Financieringsmiddelen	154.208	149.284
Financieringsoverschot	12.992	18.885
Financiering		
Liquide middelen	406	406
Schatkist	23.943	29.412
Geïnduceerd vermogen (crediteuren + overlopende passiva – overlopende activa)	-11.357	-10.933
Totaal Financiering	12.992	18.885

Financieringsbehoefte korte en lange termijn

Periodiek wordt de liquiditeitsplanning geactualiseerd, waardoor inzicht verkregen wordt in de financieringspositie van gemeente Ermelo voor de komende jaren. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het aflossingsschema van de afgesloten geldleningen, de meest actuele grondexploitaties en de meerjareninvesteringsplanning. Waar nodig wordt rekening gehouden met actuele ontwikkelingen. Op basis van de liquiditeitsplanning en de rentevisie wordt de strategie bepaald. Onderstaande tabel bevat de meest actuele liquiditeitsprognose, met als peildatum 1 april 2026.

Ermelo zal de komende jaren leningen af moeten sluiten om in de liquiditeitsbehoefte te voorzien. Bij het opstellen van de Meerjarenbegroting 2027–2030 wordt de liquiditeitsprognose opnieuw opgesteld, waarbij kritisch naar de tijdsplanning van investeren gekeken wordt. Op basis van die prognose wordt de strategie bepaald om leningen aan te trekken. Hierbij wordt zowel gebruik gemaakt worden van kortlopende leningen (kasgeldleningen < 1 jaar) als langlopende leningen.

Samenvatting liquiditeitsprognose per 01-04-2026					
Geldverstrekker	2026	2027	2028	2029	2030
Beginstand liquiditeit 1-1		-2.812	-31.147	-50.418	-61.233
Liquiditeit opnamedatum 1-4	16.040				
Algemene Dienst	-14.053	-23.085	-14.771	-6.315	2.039
Grondexploitaties	-300	-750	-	-	-
Uitgezette deposito's/leningen	-	-	-	-	-
Aflossingen	-4.500	-4.500	-4.500	-4.500	-3.000
Eindstand liquiditeit 31-12	-2.812	-31.147	-50.418	-61.233	-62.194
Mogelijk aan te trekken lening					
Eindstand liquiditeit 31-12	-2.812	-31.147	-50.418	-61.233	-62.194

Risico's

Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen. In het Treasurystatuut 2023 is dit risico op uitzettingen beperkt door uitsluitend schatkistbankieren en onderhandse leningen te hanteren. Tegelijkertijd worden valutarisico's uitgesloten door alleen financieringen en uitzettingen aan te gaan in euro's.

Kredietrisico

Deelnemingen

Deelnemingen worden alleen aangegaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak, passend binnen het gemeentelijk beleid. Ermelo bezit vanuit de publieke taak in enkele ondernemingen aandelen, waaronder Alliander, Vitens, de Bank Nederlandse Gemeenten, Inclusief Groep, Afvalsturing, Recreatie Gemeenschap Veluwe Holding en RDC. Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar het onderdeel 'Financiële vaste activa' in het hoofdstuk 'Toelichting op de balans'.

Verstrekte leningen

Hierbij gaat om startersleningen, duurzaamheidsleningen, renteloze leningen woningbouw, hypothecaire lening woningbouw, toekomstbestendig wonen, een overbruggingskrediet onderwijs en een verstrekte lening aan netbeheerder Alliander. Deze laatste lening kan door Alliander alleen onder strikte voorwaarden worden omgezet in gewone aandelen (deelneming). Ook hier wordt verwezen naar het onderdeel 'Financiële vaste activa' in het hoofdstuk 'Toelichting op de balans'.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In dat geval is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waarover Ermelo risico loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen. Ermelo kent zowel directe als indirecte garant- en borgstellingen. Uit de 'Niet uit de balans blijvende verplichtingen' in het hoofdstuk 'Toelichting op de balans' blijkt, dat het ultimo 2025 voor Ermelo gaat om een totaal bedrag van € 126.231.000. Het risico op deze garantstellingen wordt als laag ingeschat.

Debiteurenrisico

Met betrekking tot debiteuren die niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, wordt een actief invorderingsbeleid gevoerd. Op deze wijze worden de (financiële) risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingspositie op debiteuren voorkomen. In 2025 zijn oninbare vorderingen ten laste gebracht van de voorziening dubieuze debiteuren.

In onderstaande tabel is in kaart gebracht wat de totale omvang van de voorziening debiteuren is ten opzichte van het totale debiteurensaldo.

Tabel debiteurenrisico 2025 (bedragen x € 1.000)						
Ultimo boekjaar	2024			2025		
	Debiteuren	Voorziening	%	Debiteuren	Voorziening	%
Debiteuren algemeen	781	497	64%	922	561	61%
Debiteuren sociale zaken	796	339	43%	796	339	43%
Debiteuren belastingen	1.006	0	0%	1.302	0	0%
Totaal	2.583	836	32%	3.020	900	30%

De inbaarheid van de debiteuren heeft onverminderd de aandacht en wordt structureel gemonitord.

Intern liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Ermelo beperkt haar interne liquiditeitsrisico door haar financieringsactiviteiten te baseren op een actuele liquiditeitsplanning in meerjarenperspectief.

Renterisico

Renterisico over de vlottende schuld

Kasgeldlimiet

De rentepercentages voor kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) kunnen sterk fluctueren, waardoor ook de rentelasten sterk meebewegen. Daarom heeft het Rijk met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften vastgesteld. De maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan, wordt bepaald door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari.

Als onderdeel van de treasuryfunctie wordt de afweging kort- of langlopend financieren gemaakt op basis van de actuele liquiditeitsplanning. Als de kasgeldlimiet structureel overschreden dreigt te worden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (korter dan 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido heeft de provincie een toezichthoudende rol.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)						
	2025					2024
	Begroting	Werkelijk 1e kwartaal	Werkelijk 2e kwartaal	Werkelijk 3e kwartaal	Werkelijk 4e kwartaal	Werkelijk
Omvang begroting per 1 januari	105.459	111.296	111.296	111.296	111.926	105.459
(1) Toegestane kasgeldlimiet						
In procenten	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
In €	8.964	9.460	9.460	9.460	9.514	8.964
(2) Omvang vlottende korte schuld	0	0	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	28.082	27.066	25.577	22.756	24.343	28.082
(4) Netto vlottende schuld (2 - 3)	-28.082	-27.066	-25.577	-22.756	-24.343	-28.082
(5) Toets kasgeldlimiet						
Toegestane kasgeldlimiet (1)	8.964	9.460	9.460	9.460	9.514	8.964
Totaal netto vlottende schuld (4)	-28.082	-27.066	-25.577	-22.756	-24.343	-28.082
Ruimte (-) / overschrijding (+) (1) - (4)	-37.046	-36.526	-35.037	-32.216	-33.857	-37.046

Gemeente Ermelo heeft in 2025 geen gebruik gemaakt van kasgeldleningen.

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm

In de Wet Fido is ook voor langlopende financieringen (looptijd langer dan 1 jaar) een norm gesteld om in meerjarenperspectief een stabiele rentelast in de begroting te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Met de berekening van de renterisiconorm wordt inzichtelijk gemaakt hoeveel risico de gemeente in elk jaar loopt ten aanzien van de rentelast van dat jaar. Simpel gezegd worden de aflossingen en de renteherzieningen gerelateerd aan het begrotingstotaal (na wijzigingen). Hierdoor is het renterisico direct gerelateerd aan het budgettaire risico. Hoe meer de aflossing van de schuld in tijd gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting is voor renteschokken bij herfinanciering. Evenals bij de kasgeldlimiet heeft de provincie in het kader van de Wet Fido ook hier een toezichthoudende rol. De toetsing vindt plaats via de paragraaf Financiering in de begroting (vooraf) en de jaarstukken (achteraf). Deze norm bepaalt bij de treasuryfunctie naast onder andere rentepercentages mede de looptijd van nieuw af te sluiten leningen.

Renterisiconorm (bedragen x € 1.000)					
	Jaarrekening 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Grondslag voor de norm: totaal van de begrote lasten op jaarbasis	111.296	114.288	108.977	109.509	112.595
Drempelbedrag volgens wet Fido 20% van de begrote lasten op jaarbasis	22.259	22.858	21.795	21.902	22.519
Renteherzieningen	-	-	-	-	-
Aflossingen	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Risicobedrag (renteherzieningen + aflossingen)	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Ruimte (+) of overschrijding (-) ten opzichte van het drempelbedrag renterisiconorm	17.759	18.358	17.295	17.402	18.019
Wordt voldaan aan de norm?	ja	ja	ja	ja	ja

Gemeente Ermelo blijft ruimschoots binnen de renterisiconorm. Daarbij komt dat de leningen een lange looptijd hebben. Het risico van renteschommelingen door herfinanciering en aflossing van leningen in de begroting is beperkt.

Opgenomen langlopende geldleningen

De portefeuille van langlopende geldleningen bevat een drietal leningen. Per ultimo 2025 bedraagt de omvang van de leningen € 55 miljoen.

Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)				
Geldverstrekker	Bedrag 1-1-2025	Bedrag 31-12-2025	Rentepercentage	Einddatum
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	7.500	6.000	0,278%	06-04-2029
NWB Bank	16.000	15.000	0,015%	02-11-2040
NWB Bank	36.000	34.000	2,591%	01-07-2042
Totaal	59.500	55.000		

Rente

Renteschema

In de notitie rente 2023 heeft de Commissie BBV de aanbeveling gedaan het renteschema op te nemen om het inzicht te vergroten in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze van rentetoerekening. Dit renteschema is in onderstaand schema weergegeven.

Schema rentetoerekening (bedragen x € 1)			
		2025	
		Werkelijk	Begroting
Externe rentelasten over de korte en lange financiering		926.948	944.000
Externe rentebaten		-669.383	-584.000
Totaal door te rekenen externe rente		257.565	360.000
De rente die aan de facilitaire grondexploitatie (kostenverhaal) moet worden doorberekend	-/-	6.067	44.000
Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-		
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	+/+		
Saldo door te rekenen externe rente		263.632	404.000
Rente over het eigen vermogen	+/+		
Rente over de voorzieningen	+/+		
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		263.632	404.000
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-266.652	-621.000
Renteresultaat op taakveld treasury		-3.020	-217.000

Rentetoerekening grondexploitatie

Gemeente Ermelo heeft voor de grondexploitatie twee complexen in exploitatie. Het betreffen Het Trefpunt en Veldzicht Noord 4e fase.

Rente-omslagpercentage

De notitie rente 2023 van de Commissie BBV schrijft voor hoe gemeenten de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslag-percentage dient door alle gemeenten op een éénduidige wijze berekend te worden, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten.

Renteresultaat

Het renteresultaat bedraagt over 2025 € 3.020 voordelig.

Samenvatting

Effectindicatoren		
	Jaarrekening 2025	Jaarrekening 2024
Renterisiconorm:		
Wettelijke norm	20%	20%
Percentage Ermelo	4%	4,8%
Kasgeldlimiet:		
Wettelijke norm	8,5%	8,5%
Percentage Ermelo	0%	0%
Drempelbedrag schatkistbankieren:		
Wettelijke norm	2,0%	2,0%
Percentage Ermelo	0,4%	0,4%
Financieringspositie:		
Financieringsoverschot (x € 1.000)	12.992	18.885

Omdat de ruimte onder de kasgeldlimiet groter is dan de kasgeldlimiet, komt er een negatief percentage uit. Daarom wordt dit percentage op nul gesteld.

Het risicoprofiel van Ermelo op het gebied van financiering is laag.

